

REVÚČA

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácnych a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU REVÚCA

Identifikačný kód: SKUEV0164
Rozloha: 44,656 ha
Nadmorská výška: 528 – 585 m n. m.

Kraj: Žilinský
Okres: Ružomberok

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

PRÍRODNÉ POMERY

Územie tvorí zachovalý úsek podhorského toku v úvalovej doline s príľahlými prameniskami a aluviálnymi mokraďami, na ktorých sa vyvinula pozoruhodná mokraďová vegetácia zahrňujúca cenné biotopy vzácnych a ohrozených druhov. Súčasťou územia je aj časť travertínových terás tiahnúcich sa v dĺžke 2 km po ľavom svahu od Podsuchej až po Biely Potok, kde aj v súčasnosti ešte prebieha tvorba travertínov.

Lokalita je situovaná na stredotriasových vápencoch a triasových dolomitoch, v južnej časti do nivy zasahuje kužeľ z granitov a v severnej časti Revúca preteká pod mocnými travertínovými pokrývkami. V koryte prevláda štrk a piesok kryštalinika z granitov Smrekovice a Nízkyh Tatier. Objavujú sa tu aj travertíny, vápence rôznych fácií, rauwacky, ktoré v zmesi s pôvodnými naplaveninami tvoria aj poriečnu nivu.

Rieka Revúca

Kortúza Matthioliho (Cortusa matthioli), vpravo detail kvetu

Mečik škridlicový (*Gladiolus imbricatus*)

Kruštík močiarny (*Epipactis palustris*)

Ostrica zobáčikátá (*Carex rostrata*)

Z botanického hľadiska patria k najzaujímavejším slatinným biotopom s výskytom vzácných, ohrozených a fytogeograficky významných druhov. Zaujímavé v nich sú napr. prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), bezkolonec belasý (*Molinia caerulea*), ale aj rôzne druhy nízkych ostríc (*Carex* sp.) a zástupcov čelade vstavačovité (*Orchidaceae*), z ktorých sú najrozšírenejšie vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*) a kruštík močiarny

(*Epipactis palustris*). Ojedinelý je nález lyžičníka (*Cochlearia pyrenaica*). Revúca je súčasťou jadrového areálu výskytu vydry riečnej (*Lutra lutra*) v Západných Karpatoch. Zistený bol pomerne pestrý zoobentos (83 druhov), početné druhy bezstavovcov, rýb, oboživelníkov, plazov, vtákov aj cicavcov viazaných na biotopy tvoriace územie alebo vyskytujúce sa v jeho okolí.

Tučnica obyčajná
(*Pinguicula vulgaris*)

Prvosienka pomúčená
(*Primula farinosa*)

Bezkolonec belasý
(*Molinia caerulea*)

Timotejka lúčna
(*Phleum pratense*)

Vretenica severná
(*Vipera berus*)

Odbermi vody oslabená rieka Revúca

Deväťsil lekársky
(*Petasites hybridus*)

NEGATÍVNE VPLYVY

Kostru navrhovaného územia európskeho významu tvorí riečka Revúca. Preteká intravilánmi obcí a poľnohospodársky využívanou časťou údolia, ktoré sú potenciálnym zdrojom znečistenia vody. Na hydrologickom režime a kvalite podzemných a povrchových vôd sú závislé aj ostatné časti územia, ktoré sú okrem prirodzených procesov (sukcesia, hromadenie organickej hmoty,

Rieka Revúca v zime

Salamandra škvrnitá
(*Salamandra salamandra*)

zazemňovanie a pod.) ovplyvňované aj ľudskou činnosťou vykonávanou v ich blízkosti. Na stav živočíšnych spoločenstiev vodných tokov má výrazný vplyv prítomnosť bariér obmedzujúcich migráciu organizmov a odbery pitnej a úžitkovej vody. Do brehových porastov a spoločenstiev na nive toku prenikajú invázne druhy rastlín.

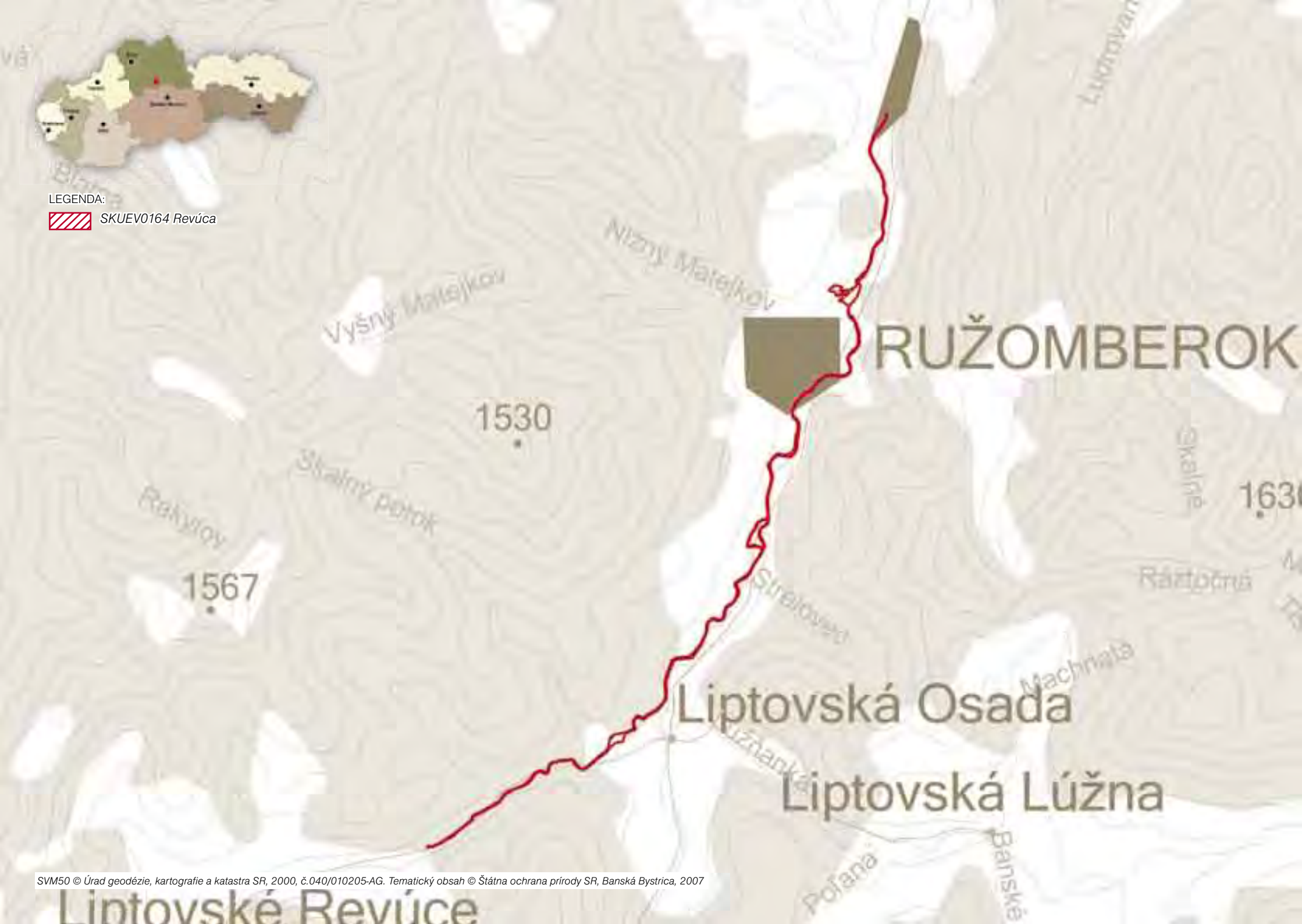

Hlaváč pásoplutvý
(*Cottus poecilopus*)

Skokan hnedý
(*Rana temporaria*)

Mlok vrchovský
(*Triturus alpestris*)

LEGENDA:

 SKUEV0164 Revúca

Tok má na veľkej časti bystrinný charakter

OCHRANA ÚZEMIA

Časť územia je chránená od roku 1980 v kategórii prírodná pamiatka a časť od roku 2002 v kategórii chránený areál. Územie tiež predstavuje významný biokoridor a krajinársky cenný prvok v poľnohospodársky a rekreačne využívannej krajine. Platí v ňom 4. stupeň ochrany podľa zák. č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý umožňuje zachovanie prírodných hodnôt územia a zároveň aj jeho primerané trvalo udržateľné využívanie.

Záružlie močiarné
(*Caltha palustris*)

Zárafa červenožltá
(*Orobanche flava*)

Kačica divá (*Anas platyrhynchos*)

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17. 3. 2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Revúca, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

Rieka Revúca má pestré a stabilné brehové porasty

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Po prerokovaní s vlastníkmi a užívateľmi územia bude vypracovaný program starostlivosti stanovujúci zásady manažmentu, ktoré budú zahŕňať napr.:

- opatrenia na zlepšenie kvality vôd a udržanie primeraného vodného režimu,
- protierózne, vodohospodárske, brehoochranné a protideflačné opatrenia,
- kosenie a odstraňovanie biomasy z trvalých trávnych porastov vrátane odstraňovania časti sukcesných drevín, invázných druhov rastlín a vyhrabávania stariny,

- zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty,
- zarybňovanie, spriechodnenie bariér na toku a usmerný rybolov,
- usmernenie návštevnosti územia.

Vypracovaniu programu starostlivosti s navrhovanými opatreniami bude predchádzať ich prerokovanie so zainteresovanými vlastníkmi a užívateľmi územia. Nezávisle na tomto procese môžete s otázkami a návrhmi už teraz kontaktovať pracovníkov ŠOP SR – Správy NP Veľká Fatra.

Prirodzené brehy rieky

Kozobrada východná
(*Tragopogon orientalis*)

Nezábudka
(*Myosotis sp.*)

Vlk dravý
(*Canis lupus*)

Vydra riečna
(*Lutra lutra*)

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu **Kód NATURA 2000**
(* prioritné biotopy)

Prirodzené a poloprirodzené travinno-bylinné biotopy

Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá
na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa 6430
Nížinné a podhorské kosné lúky 6510

Rašeliniská

Penovcové prameniská 7220*
Slatiny s vysokým obsahom báz 7230

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina **Slovenský názov** **Vedecký názov**

Chrobáky

– *Pseudogaurotina excellens*
fuzáč alpský *Rosalia alpina*
bystruška potočná *Carabus variolosus*

Fuzáč alpský
(*Rosalia alpina*)

Motýle

spriadač kostihojový *Callimorpha quadripunctaria*

Ryby

hlaváč bieloplutvý *Cottus gobio*

Hlaváč bieloplutvý
(*Cottus gobio*)

Obožživelníky

kunka žltobruchá *Bombina variegata*
mlok karpatský *Triturus montadonii*

Cicavce – šelmy

vydra riečna *Lutra lutra*

Kunka žltobruchá
(*Bombina variegata*)

Spriadač kostihojový
(*Callimorpha quadripunctaria*)

Mlok vrchovský
(*Triturus alpestris*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89310-19-7

Štátna ochrana prírody SR
Správa NP Veľká Fatra
Čachovský rad 7
038 61 Vrútky
Tel. 043/4284503

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © Archív S-NP Veľká Fatra, © M. Boďová, © S. Harvančík, © V. Chilová,
© J. Májsky, © I. Milan, © P. Polák, © D. Šácha, © L. Vavrová, © J. Vysoký
Odborný text: Správa NP Veľká Fatra

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – Chránený areál Revúca, vlk dravý (Canis lupus), ohrozený druh tučnica obyčajná (Pinguicula vulgaris)

zadná strana – rieka Revúca

